

11) פתח קטורה ו"ו ס"א

עכ"פ וכספ' עמודי כסף כ"י כ' נענין עונתים להסן כני עוסא הכי כבנת דולק יוס' און
הכס' מחמת מנשר' כיוון לאינו יונט כר' אר' ט"ב חסב בוס מחס' דכני חלמורי ולון נעשות
כן (ל"ל אף כמות) ור' כספ' חכמה חלס' כלל ע"ה ספיקטס על כבדתיס ספיקוס לחיות עינים
על התנועה ונקדים עמאין ספיקטס טעם עונתים בלאו דלורייתא ומהווה לעשות
עונת' בלפני עור גס' אכור לספיקל און חס' סענוס' סוד עונת' עונתים מוסר לחיות ע"ה:

12) קיצור אור' ס"א ו"ו ס"א

ד עור אקרו רבוחינו, זכרוןם לברכה: איתנו מעונן? זה האוחז את העינים:
פירוש, שהוא קאלו איתנו עיני בני אדם וסוגרן, שהוא מטעם איתן - שפדמה
להם, קאלו עושה דברים ונפלאים חוץ מדרך הטבע - וקאקת אינו עושה כלום,
אלא קלות דרי וקטובולות הוא מטעם איתן. ובהפדקתיו, שעושים קמפשיים אלו
על התנועה, עוקרים קלאו: ונקבעו לעשותם עובר על לפני עור, ולכן מי שיש
גידו למחות, מחסב למחות, וכל שפון שאסור להספיקל ולראותו, אקל אם גברו
עושה כן, סמך לראות.

13) פתח קטורה - ספיקל באצות חלמורי

מצוה ס"א שלא לעונן סמאמר לה מצוננו ארז"ל עלפון פונס
טלל יקצט טעות ידועות למעולמניו - וככלל
זו הלוחה את העינים - וכי כרז ז"ל כסוד עין ממניי הסמולנה
מלוקף אל"י קלות הידים ויהי טעם הסיקוד לפי לכונו. משייכו
אלל סמאון והנשים והנערים הסדכים הסמנעיס בתכלית הסנעיס
הספיקס ויעילו לכפור זכמים - ובעיקרי הדת - אלל כסוק אללי
לקבל סממניי סמורס ונקלות על הסמולנה וקלות הידים אלל הוא
הסמולנה הסדיס ט"ב זכמ' הסמנעונת אכר עונתים להם לחסוח אס' העינים
ולסלחות להס' דכז טל סמאון ולינו - ולכן מייצב עליו מלקויוססטי
הוי טעם סמולנה נעטם סמולנה סממנעונת לה סמורס לסמך כסמנו
למעלה וככז הלכסי. סמנעונת לתתן מה טעמס על כרז ז"ל כללו
זו עיני סס

14) פתח קטורה ספיקל ב"ב ו"ו ס"א

קב סנכס כספס והסנעונת כסות סמנעונת מולס לכריות
כאילו עשוס מעטס חרס, אע"פ סנלמח לה עטס כלל, זהו סמור,
אלל סמאון העינים טלל כסוק מוסר לסמלח:

15) פתח קטורה - ספיקל ב"ב ו"ו ס"א

ב) ותבט עיני לרבינו הרשב"י בס' מצודת דוד (מצוה סא) שכי,
וכי הרב ז"ל שהאוחז את העינים הוא מין ממיני
התחבולה מצורף אליה קלות הידים, ויהיה טעם המצוה לפי דרכו,
שישיבו אצל התמון והנשים והנערים הדברים הנמנעים בתכלית
המניעה לאפשריים, ויבאו לכפור במעשה הנסים ובעקרי הדת. (וכ"ה
בס' המצות הג"ל), אבל רחוק אצלי לקבל שהחורה תחייב מלקות
על התחבולה וקלות הידים, אבל הוא מפעולות חשדים, שיש בכח
ההשבעות שעושים להם לאחוז את העינים ולהראות לאדם דבר של
המהון, ואינו, ולכן חייבה עליו התורה מלקות וכו'. ע"ש. נראה
שהרשב"י תנא ופליג ע"ד הרמב"ם בזה. והנה הגם שכי הב"ח
(ס' קעט), שהסמ"ג (מל"ת נג) ס"ל שכל מיני אחיות עינים אינם
אלא ע"י כישוף. ע"ש. נראה שאין לנו לזון מדברי הרמב"ם,
שמחמיר גם באחיות עינים שלא ע"י כישוף. ובפרט שכי"כ גם
בס' החינוך (ס' רנ), שהאוחז את העינים הוא ע"י תחבולה יחובר
אליה קלות היד ועוצם מהירותה עד שיראה לבני אדם שעושה מעשה
פלא, כמו שיעשו תמיד שיקחו כלי וישימוהו בכנף בגדיהם ואח"כ
יקחו חבל לעיני האנשים ויוציאוהו נחש, וכן ישליכו טבעת באויר
ויוציאוהו מפי אחד מן העומדים לפנייהם וכיר"ב, והעושה כן נקרא
מעונן ולוקה. ואע"פ שנאמר מעונן אצל שמכשף בכתוב אחד, אינו

מין כישוף ממש, שאילו היה מין כישוף הרי לאו דמכשף ניתן
לאזהרת כ"ד ואין לוקין עליו. ע"ש. וכי במגהת חינוך שדעת החינוך
כד' ה"ר יהושע הנגיד שהביא הכ"מ הנ"ל. ע"ש. ועי' ביד רמה
(סנהד' סו): ד"ת אמר אב"י, אהא דאבוה דקרנא דנפיץ ושדי
כריכי מנחיריה, שכי, י"א שמכשף היה, ולא מסתבר דמשתעו רבנן
בגנות אביו של קרנא דהוה גברא רבה, אלא להתלמד עבד, ושדי,
דאמר מר לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות (סנהד'
סז סע"א). ע"כ. ומדלא קאמר דהוי ע"י אחיות עינים שלא ע"י
כישוף דשרי, אלמא דבכל גוונא אסרו אחיות עינים. וכד' הרמב"ם.
וי"ל. ואפשר עוד שגם להסמ"ג והרשב"י איסורא מדרבנן מיהא איכא
בכל גוונא. וכן מבואר בשו"ת הרשב"י ח"ג (ס' תקפה). ע"ש.
ועי' להש"ך (ס' קעט ס"ק יז) שהביא להלכה ד' הרמב"ם בס' המצות
הנ"ל שגם באחיות עינים שלא ע"י כישוף אלא ע"י קלות התנועה
בידיו אסור. וכ"כ בס' בית לחם יהודה שם. וכן ראיתי להרב יד
הקטנה ח"ב (דף רעג ע"ב) שכי, האוחז את העינים ה"ו בכלל מעונן
ולוקה, כלומר, ע"ד משל המראה לבנ"א שאש גדולה מתלקחת
יוצאת מפיו, ובאמת זה לא היה ולא גברא אלא שנדמה כן לבנ"א,
וכן כל כיו"ב, ובודאי שהעושה כן הוא עושה שום מעשה לאחוז
העינים שידמה לבנ"א כך, והוי לאו שיש בו מעשה ולוקין עליו.
אבל אם האוחז העינים לא עשה מעשה רק בדיבור אינו לוקה. דהו"ל
לאו שאין בו מעשה, ומ"מ איסור תורה הוא. וכן אחיות העינים
שלא ע"י כישוף אלא רק ע"י תחבולות וקלות התנועה ביד ה"ז
ג"כ אסור". וכתב במגהת עני שם, שכי"כ הב"ח הש"ך ושאר
פוסקים. ועכ"פ איסורא דרבנן מיהא איכא. ותימה על רבנים
מובהקים שיושבים בסעודות נישואין, ומראים לפנייהם חידושים של
אחיות עינים, ואין מהם מי שימחה על כך, ועוד שאפילו לרואים יש
קצת איסור בדבר, על דרך מ"ש הרמב"ם (פ"א מה' עכו"ם ז"י)
לענין חובר חבר, "ואדם שאמר עליו החבר אותן דברים, והוא יושב
לפניו, ומדמה שיש לו הגאה בזה, מכין אותו מכת מרדות, מפני
שנשתתף בסכלות החבר". ונראה דעתו כן בכל האיסורים שהזכירו
בפרק ההוא, שיש ג"כ איסור על השומע והמקבל. ומיהו אפשר
שבמקום שהעושה עצמו אינו עובר על איסור תורה, אין על הרואה
איסור כלל. ועכ"פ תימה עליהם על שאינם מחיים בידי העושה כן.
ואפשר שמשום שמחת חתן וכלה נהגים להקל בזה. וצ"ע. ע"כ.
ולפמש"כ בשם הרמב"ם והחינוך שיש בזה איסור הורה ודאי שאין
להקל בזה משום שמחת חתן וכלה. וכן ראיתי להחכמת אדם (כלל
פט ס' ו), שהביא דברי הרמב"ם בס' המצות, וכתב, ומהו תראה
שאותם ברחמים שעושים כדברים אלו בתחנות, עוברים בלאו
דאורייתא, והמצוה לעשותם עובר על לפני עור, וכל מי שבידו
למחות צריך למחות, וכ"ש שאסור להסתכל ולראותם. ע"כ. וכ"פ
בקיצור ש"ע (ס"ס קסו). וכ"כ המהר"ם שיק בחיבורו על תרי"ג
מצות (ס' רגא). ע"ש. [ולאפוקי ממ"ש בס' יבין דעת בחי' ליר"ד
(דף קיט ע"ג), שאם אינו עושה שום פעולה רק מטעה את הרואים,
הוא אומר כן בפירוש, ואפ"ה אינם מרגישים. מותר, וע"ז סמכו
הבדחנים כדורות הראשונים שהיו עושים מעשים זרים בשמחת חתן
וכלה. ע"ש. והעיקר להתמיר כד' האחרונים הנ"ל].

16) אבות עסקים ו"ו ס"א

אכל הש"ך בס"ק י"ז הביא שהב"ח הביא בשם
הרמב"ם דגם אחיות עינים שאינו ע"י כישוף רק ע"י
מראה ותחבולות וקלות התנועה ביד אסור. ועיין בב"ח
שהוא מחרץ בזה הסתירה ברמב"ם, שבה"ש כתב על
אותו את העינים שלוקה, ובהש"י כתב שאינו לוקה
שבה"ש איירי שלא נעשה ע"י כישוף אלא בתחבולה
וקלות התנועה - שכוח לוקה, ובהש"י איירי שנעשה

אחיות העינים ע"י כשפים שגראה כאילו בלקחו הקישואין ובאמת לא זהו ממקומן - אינו לוקח משולש שניתן לאהרית מיתת ב"ד, ונמצא שלמעשה עוד חמור אחד: את העינים בדרך טבעי מנ"י כישוף, והשיך כתב וכדבריו מבוואר בדברי המגיה למיימנו, ולא נמצא זה בספרי הרמב"ם שלנו. עכ"פ גם השיך מסכים לדינא דתב"ת, וזהו דאי דבר חמור שיהיה שייך איסור למי שטבבו בקלות התנועה ביותר שיהיה מתנוג כפי קלות התנועה שלו, והוא האחים שלחו לנפילי למערים לתביא שטר מכירה מעשו ליעקב על חלקו במערת המכפלה (מטה י"ג ע"א) הרי זהיה מותר, וגם שמשון היה מותר להשתמש בגבורתו המשובה שלא שייך זה כלל להיות באינשי, שהיה ודאי דבר חמור לאינשי, ולא היה בזה אף לא חשש איסור טראיית העין שיאמרו שפ"י כישוף הוא עושה, וכ"ש שלא היה שייך בזה איסור ממש, וכ"ש שלא שייך שיהיה בזה איסור לאו דאורייתא, וא"כ מ"ש ענין הטבעי שנתן השי"ת לאחד בקלות התנועה שלא שייך לאסור, אף לא מדרכנו, וכ"ש שלא שייך שיהיה ע"ה לאו דאורייתא ומלקות, ורק כשמשקף לאינשי ואומר שעושה זה בכישוף יהיה אסור מצד שעושה עצמו רשע, ואולי גם שיכשלו אחרים לומר שמותר לעשות אחיות עינים בכישוף, שאו עשיתו בקלות התנועה הוא מאיסור דלפני ער, ולא באיסור זה דכישוף.

וזו מה שאמרתי בזה דרך הלימוד. אבל לא היה הדבר יצא ממני כהוראת שאלה למעשה, שאין איסור באחיות עינים על ידי קלות התנועה וכדומה, כי בכל אופן אם משקר הנישה זה ואומר שעושה דברים שלא כדרך הטבע הרי יש לאסור, דהא יכול להטעות האינשי אחריו להחזיקו לאיש בעל מופת, ואינש כזה הוא ודאי איש שאינו ראוי ללמוד ממעשיו או כשלא היה משקר, וכ"ש כשמשקר, ואף בלא משקר ואומר שהוא ענין טבעי, שנתן לו השי"ת קלות התנועה יותר מאחרים, הרי אין להתראות בזה לפני אינשי רק באופן שיראו ויכירו וזהו חתנויה מחירות ביותר, ולא בעושה באופן שלא יראו ולא יכירו אלא אדרבה יאמרו מזה שאינו ענין טבעי אלא ענין כשפים, שבה הוא מסית לכשפים, וממילא שאסור אף שלא ישמעו לו האינשי, ואף שליכא איסור מיתת משום שאינו מסית לאיסור ע"ז, אבל איסור מסית, איכא לכל איסור, כהא דנחש הקדמוני שלא היה על איסור ע"ז אלא על איסור לאו ומיתת בידי שמים.

אבל שייך רק לדון להתיר לבדחנים שעושין ענייני אחיות עינים על חתנות באופן שיהיה ידוע ומפורסם שהוא מצד קלות התנועה וכדומה, שהוא מעשה טבעי ולא שייך לכשפים, והחכ"א (כלל פ"ט סימן ו') משמע שאיסור גם באופן זה משום סברת הב"ת, שקצת משמע שהסכים לו גם השיך, אף שחז"ל נסתרו ממילא ממש"כ שכן הוא בתשובת הרב כדלעיל, וזה היה שייך לאסור להבדחנים רק אם יאמרו שעושין זה באיזה לחשים, אף שהם לחשים שאינם ע"י כישוף, דהוא אחיות עינים כתשובת הרמ"א, אבל אם יאמרו שעושים בדרך טבעי, וכן הוא ידוע ומפורסם, אינו רואה בזה שום איסור. אבל עכ"פ להוראה למעשה לא בא לידי עניין זה ולא שמעתי שבכאן עושין בדתות ככלל, ובמקצת מקומות שנזכרן שהייתי על חתונות שהיה עם בחזן, לא נתעסקו בדברים כאלו, ולכן לא נשמע ממני זה אלא בלימוד ולא למעשה, אף שלא מטתפקנא בהלכה, ואם היה בא למעשה הייתי משתמטנא ממני כבוד רבותינו האוסרי, ואם לא היה

אפשר להשתמש הייתי מורה דבדרך טבעי, וידוע ומפורסם שהוא דרך טבעי, שיותר.
ומה שהוסיף כתור"ה ידוע שהרבה ילדים מתפעלים מזה, עו שחושבים שודאי יש לאדם זה כוח בלתי טבעיים, הפריו על המידה, אלא שילדים חושבים שאדם גדול הוא, ויש ודאי ילדים שחושבים שהרבה איכא כמזהו, ולא שייך שום חשש בזה.